

Birleşik Krallık'ta

Mülki İdarenin Eksikliğini Hissetmek

Birleşik Krallık'ta toplumsal politika alanında bir şemsiye kavram olarak ortaklık (partnership) adı altında kamu, özel sektör, gönüllü kurumlar ve hizmet kullanıcıları arasında çok sayıda işbirliği uygulamasına rastlanılmaktadır.

Ülkeler arasında yönetim geleneği, tarihsel geçmiş, toplumsal-kültürel özellikler gibi açılardan farklılıklar bulunmaktadır. Ayrıca devletler kurumlar, örgütlenme ve meşruiyet açılarından da birbirlerinden farklılaşabilir. Bu farklılıklar sebebiyle devlet-toplum ilişkileri, toplumda devletin algılanış biçimi gibi konularda farklılıklar oluşmaktadır. Dolayısıyla, son dönemlerin gözde kavramları olan Yeni Kamu İşletmeciliği ve yönetişimi ülke bağlamında ele alınması önemlidir.

Özellikle Fransa ve Türkiye gibi mülki idare sistemine sahip ülkelerde bu kavramlardan hareketle yapılan reformların uygulanmasında mülki idare amirleri kilit roller üstlenmektedir. Ancak bu sistemden yoksun Birleşik Krallık gibi, ülkelerde ise devletin taşra temsilcisi niteliğinde

Saffet Arıkan BEDÜK
TİD Genel Başkanı

görev yapan bir mesleğin eksikliği hissedilmektedir.

Birleşik Krallık'ta toplumsal politika alanında bir şemsiye kavram olarak ortaklık (partnership) adı altında kamu, özel sektör, gönüllü kurumlar ve hizmet kullanıcıları arasında çok sayıda işbirliği uygulamasına rastlanılmaktadır (Freeman ve Peck, 2007: 907). Bu ortaklık biçimindeki işbirliğine dayanan uygulamaların bazıları zorunluluktan kaynaklanıyorsa da, birçoğunun gönüllülük esasında yürütüldüğü görülmektedir (Freeman ve Peck, 2007: 907).

Yeni İşçi Partisi'nin ilk iktidar döneminde, ekonomik gelişmeyi hızlandırmak amacıyla Bölgesel Kalkınma Ajansları kurulmuştur. Aynı zamanda, bölgelerde yer alan merkezi hükümet temsilcileri ve bölgedeki hükümet ofisleri, sayıları artış gösteren merkezi hükümet birimleri adına bölgede politikaları yönetme sorumluluğunu taşıyorlardı. Bölgelerde, bölge meclisleri oluşturulması yoluna gidilmiştir. Ancak, bölge meclislerinin doğrudan seçimle oluşturulması yerine, yerel

yönetim meclis üyeleri, iş dünyasının ve toplumsal çıkarların bölgesel temsilcilerinden oluşan bir meclis yapısı, oluşturulması tercih edilmiştir (Pearce, Mawson ve Ayres, 2007: 443).

Dolayısıyla **Birleşik Krallık'ta bölge kalkınma ajanslarının kurulmuş ve yönetim yaklaşımına uygun biçimde bölge meclislerinin oluşturulması yoluna gidilmiştir**. Ancak, ilginç biçimde ulusal düzey altında merkezi hükümetin politikaların yürütülmesinde, uyumun ve tutarlılığın sağlanmasında eksiklikler olduğu yönünde eleştiriler yapılmıştır. Bu eleştirilerde, tüm bakanlıkları temsil etmesi sebebiyle hem ilde, hem de bölgede valinin daha üst düzeyde eşgüdüm sağlama görevini üstlendiği Fransa gibi, İngiliz bölgelerinde merkezi hükümet politikalarının entegrasyonu için sorumlu bir organ ya da görevlinin bulunmaması konusuna dikkat çekilmiştir (Pearce, Mawson ve Ayres, 2007: 443). Bu durumda, **İngiltere'deki bölge düzeyindeki örgütlenmelerde, merkezi hükümet adına eşgüdüm sağlamak üzere, mülki idare amiri tarzında bir görevlinin eksikliğine işaret edilmiştir**. Bu örnek ülkelerin taşra örgütlenmeleri ve yönetim geleneklerinin Yeni Kamu İşletmeciliği ve yönetim yaklaşımından kaynaklanan reform uygulamaları üzerinde önemli etkiler oluşturduğunu göstermektedir.

2001 seçimlerinde seçmen desteğini yine alan İşçi Partisi, gerçek yerelleşme olarak nitelendirdiği yeni bir yerelleşme programı kapsamında 2003 yılında Seçimli Bölge Meclisleri Kanunu'nu çıkarmıştır. İngiltere, Londra ile birlikte 9 bölgeye ayrılmıştır. Bölge sınırları büyük ölçüde kalkınma ajansları ile aynılaştırılmıştır. Bu kanun, yapılacak referandum sonucunda bu yönde isteği olan bir bölge yerel yönetim birimi olarak bölgesel yönetim meclisi oluşturulmasını öngörmüştür (Apan, 2015: 305).

İngiltere'de seçmenler bölgesel yapılanmalar konusunda çekincelerini konu ile ilgili referandumlarda hayır oyu vererek göstermiştir (Apan, 2015: 305). İlk referandum Kuzey Doğu İngiltere'de 2004'te yapılmış ve % 78 hayır oyu çıkmıştır. Böylece kalkınma ajanslarından bölgesel yapılanmaya geçiş sekteye uğramıştır. **Sonuç itibarıyla Haziran 2010'da yeni seçilen Hükümet mali açıkları azaltma yanı sıra, benzer kalkınma faaliyetlerinin yerel yönetimlerle yeni kurdukları yerel yönetim-özel sektör ortaklıkları tarafından yürütüldüğü gerekçesiyle bölge kalkınma ajanslarını kaldırma kararına varmıştır**. Bu karar gereğince 2012 yılında bölge kalkınma ajanslarının varlığına son verilmiştir (Apan, 2015: 305).

West of England Üniversitesinden Prof. Graham Garbutt, İstanbul'da düzenlenen 22. Avrupa Devlet Taşra Temsilcileri Toplantılarında, Birleşik Krallık'ta bölge ajanslarının kaldırılması sonucunda "devlet taşra temsilcisi" olarak nitelendirilebilecek bir mesleğin de sona erdirildiğini ifade etti. Ancak ulus-altı düzlemde kurumlar-arası eşgüdüm sağlanması ve işbirliğinin geliştirilmesine yönelik olarak böyle bir mesleğe ihtiyacın açıkça hissedildiğine vurgu yaptı (Garbutt, 2015: 15).

KAYNAKÇA

- Apan, A. (2015) Türkiye'de Mülki İdare: Tarihsel Gelişim ve İşlevsel Dönüşüm, Ankara: TİAV. / Freeman, T. ve Peck, E. (2007) "Performing Governance: A Partnership Board Dramaturgy", Public Administration, 85 (4): 907-929. / Garbutt, G. (2015) "İstanbul'da 22. Avrupa Devlet Taşra Temsilcileri Günleri Toplantıları", İdarecinin Sesi, Nisan-Mayıs-Haziran 2015, Sayı: 165/6-17. / Pearce, G., Mawson, J. ve Ayres, S. (2007) "Regional Governance in England: A Changing Role For the Government's Regional Offices?", Public Administration, 86 (2): 443-463.

